

T É M Ě Ě Ř P R A V I D E L N Ý

ČTVRTLETNÍK

ekologického sdružení

2 / 2002

Idylické plovárny a hostince s koupališti, obsypané lidmi hledajícími v parném dni osvěžení v chladivých říčních vodách. Tak podle historických materiálů vypadaly břehy Labe do první poloviny 20. století. Pak však Labe padlo na oltář technického pokroku a průmyslového rozvoje. Brzy se proměnilo v nejspínavější řeku evropského kontinentu, stalo se stokou odpadních vod a průmyslovou vodní cestou. Koupání v něm bylo ještě před deseti lety prakticky nemyslitelné.

Naštěstí pro obyvatele žijící podél Labe i pro řeku samotnou se od roku 1990 situace významně změnila. Na toku vyrostlo 160 čističek (z toho 36 v ČR), do vody se vrátily ryby a s nimi rybáři, kteří dnes mohou chytit dokonce i lososa... Na oslavu této proměny a návratu života do Labe Vás sdružení ARNIKA ve spolupráci s německou organizací Deutsche Umwelthilfe zve na

Proní mezinárodní koupací den na Labi

Tento den (14. 7. 2002 ve 14:00 hodin) podle předběžných odhadů vstoupí do řeky po celém jejím toku několik desítek tisíc lidí. Tím vyvrcholí série kulturních, informačních a sportovních akcí, které ARNIKA spolu s řadou dalších pořadatelů připravila. I samotné koupací odpoledne budou provázet četné koncerty, výstavy, soutěže a divadelní představení v řadě měst podél řeky. Ta samozřejmě nezná žádné hranice, takže v jedné vodě se budou spolu s námi ráchat i naši němečtí sousedé.

Všichni, kteří se na projektu podílejí, chtějí docílit toho, aby chráněná území na Labi byla prostřednictvím UNESCO vyhlášena za Světovou kulturní krajinu. Také věříme, že mezinárodní koupací den přispěje k zvovuobnovení vztahu obyvatel polabských břehů s jejich řekou, že tento den bude počátkem každoročních Dnů koupání, že ožijí staré historické plovárny, vzniknou nové a tradice pestrého kulturního života na Labi bude obnovena.

O aktuálních akcích, připravených v rámci Prvního mezinárodního koupací dne, se dozvíte na webových stránkách: <http://labe.arnika.org> nebo na telefonním čísle ARNIKY Děčín: 0412/510 650 či e-mailu: decin@arnika.org.

ARNIKA, Ekologické sdružení, Chlumova 17, 130 00 Praha 3,

tel/fax: 02/ 2278 14 71, e-mail: arnika@arnika.org

Tiskový mluvčí ARNIKY: Marek Jehlička, 0606/ 727942, marek.jehlicka@arnika.org

www.sdruzeniARNIKA.cz

ŠÁRKA – NEJVĚTŠÍ Z DOBROVOLNÍKŮ

Šárka Dostálová (29) je prostě neuvěřitelná žena: V Děčíně založila Sdružení Slunečnice, stála u vzniku Děti Země Děčín i sdružení ARNIKA, je autorkou projektu pro postižené i Domova náhradní rodinné péče Jablůňka. Vedla kampaň za záchranu dolního Labe, organizovala benefiční festivaly, sama shání peníze pro činnost různých sdružení... To je jen stručný výťah z jejích aktivit, za které nebere žádný honorář. K tomu se stará o tříletou dceru, píše poezii i prózu. Není divu, že byla zvolena nejlepší dobrovolnicí roku 2001 na Děčínsku.

V jakém znamení jsi se narodila? Máš pocit, že tě toto znamení nějak předurčilo, ovlivnilo?

Jsem ve slunečním znamení ryba, v měsíčním beran a to vše v ascendentu lva. Díky jemné rybě, plné fantazie a mystiky, se mi daří usměrňovat svou beranní tvrdohlavost a zaujatost a lví vůdcovství a originalitu. Natolik že mi poskytují dohromady nejen obrovské tvůrčí možnosti, ale také neuvěřitelné zázemí přátel a blízkých lidí, kteří mi dávají spoustu lásky a pomoci.

Kdy jsi poprvé „potkala“ ekologii?

Úplně poprvé v dětských filmech za totalitního režimu, které byly kupodivu hluboce ekologicky laděné – třeba Přátelé zeleného údolí. Taky jsem hned u našeho domu organizovala pravidelné čištění rybníčka v parku a na staré stromy jsem tam připínáčkem přidělovala ručně psané cedule – Pozor! Chráněný strom! Neničit! To mi bylo asi sedm.

Opravdová ekologie přišla ve čtvrtáku na „zdrávce“, když se studenti ze severních Čech bouřili v únoru 1991 proti neúnosným smogovým situacím. V naší škole jsem fun-

govala jako jeden z hlavních organizátorů studentské stávky za zlepšení ovzduší.

Jak to bylo dál?

Za pár měsíců jsme jely s kamarádkami na Moravu. Stály jsme v České Kamenici naproti úřadu a stopovaly. Najednou z protějšího okna v úřadě vykoukla Radka Jindrová, s níž jsem se znala ze studentské stávky, a volala na nás přes ulici: „Čau, nechcete vstoupit do Děti Země?“ Řekla jsem, „Proč ne?“, přeběhla jsem ulici, podepsala Radce nějaký papír a běžela zase zpátky. Po prázdninách jsem začala jezdit za „Děťmi“ do Prahy.

Radka se později odstěhovala a přenechala mi všechny projekty. Odjela se slovy, že to zvládnou. Začátky byly příšerné, byl to

tenkrát opravdu strašný amatérismus. To, co jsme v Děčíně od té doby vytvořili, je opravdu profesionální organizace s přesnou strukturou, jasným systémem práce, obrovskými zkušenostmi a výrazným charisma. Jsem samozřejmě pyšná, protože děčínská část ARNIKY je vlastně tak trochu i moje dítě.

Co tě napadlo, když jsi se o ocenění „Dobrovolník roku 2001“ dozvěděla?

První reakce byla, že to všechno je úžasná sranda – vymyslet si soutěž, napsat na ni projekt, získat peníze a pak sama vyhrát. Navíc mám pocit, že to, co dělám, je tak samozřejmé, že to prostě nejde nedělat. To, jak velkou poctou je tohle ocenění, jsem začala vnímat až po gratulacích a obdivných slovech lidí, kterých si vážím pro jejich vlastní nezměrnou obětavost a neustálou aktivitu. Jako kdybych dosáhla někde nahoru, kde je v mém žebříčku hodnot ta nejvyšší „sorta“ lidí, jakýchsi horních deset tisíc, kteří se tam ale nedostali bohatostí svého majetku, nýbrž bohatstvím srdce.

Ovlivnila ekologie tvůj rodinný život?

To vlastně souvisí s tou předchozí otázkou. Trochu paradoxně jsem si totiž ve chvíli předání ocenění začala citelně uvědomovat, že jsem chválena za práci pro ostatní, ale nestihnu už dát pusu na dobrou noc své dceře Doubravce. Manžel i babičky mi maximálně pomáhají a tolerují všechny mé aktivity, jsou vlastně mnohem větší dobrovolníci než já a jsem jim za to moc vděčná. Možná by mi teď největší radost udělalo ocenění Moje nejlepší máma, ale to si budu muset vysloužit dlouholetou službou a pak dostanu krásnou princeznu.

Soňa Hykyšová předává spolu s Petrem Hrdinou výzvu ministroví Kužvarovi, aby zavedl používání recyklovaného papíru na svém úřadu. S výzvou dostal ministr také balík recyklovaného papíru a malý stromek, který byl padl na výrobu primární suroviny.

ARNIKA MÁ NOVOU POBOČKU V MOSTĚ

V Mostě vznikla nová pobočka sdružení ARNIKA, která zde oficiálně působí od konce února 2002. Již v loňském roce se však zapojila do propagace celostátních kampaní Budoucnost bez jedů a Živé Labe. Tehdy také začala seznamovat veřejnost s tím, co chce ARNIKA dělat dobrého pro stále ještě zdevastovanou přírodu na Mostecku. „Provedli jsme například průzkum ochoty zdejších průmyslových podniků poskytovat informace o znečištění, s jehož výsledky jsme seznámili veřejnost. Konkrétní lokální kampaně jsou zatím v plenkách. Rozvoj se očekává po intenzivnější komunikaci s lidmi, kteří budou chtít některé regionální problémy řešit spolu s námi,“ říká vedoucí mostecké pobočky Soňa Hykyšová. Ta nyní také koordinuje celostátní kampaň „Šetrné papírování“.

Kontakt:

ARNIKA Most, Ing. Soňa Hykyšová, Budovatelů 2350, 434 01 Most, tel.: 0604 786 482, e-mail: most@arnika.org

AKTUALITY Z PROGRAMŮ ARNIKY

Bitva o Labe nekončí

Boj proti vodním dílům na toku Labe asi nejvíce zaměstnával členy programu Ochrana přírody. Jejich dlouhodobá aktivita přispěla začátkem března k významnému úspěchu kampaně – ministerstvo životního prostředí (MŽP) vydalo k vodním dílům na Labi zamítavé stanovisko. To ale vyvolalo bouřlivé reakce zastánců vodních děl, kteří chtějí i navzdory tomuto stanovisku vodní díla prosadit. ARNIKA ihned po nevybíravých reakcích ministra dopravy a spojů Jaromíra Schlinga na stanovisko MŽP ministra vyzvala k převzetí politické zodpovědnosti za pochybení při přípravě staveb vodních děl na Labi. Její členové zároveň tiskové mluvčí ministra předali téměř 3000 českých podpisů pod petici ARNIKY a bezmála 1700 protestních dopisů německých občanů. V řadě tiskových zpráv program Ochrana přírody upozorňoval i na ekonomickou bezúčelnost těchto plánovaných staveb. Vždyť i spolkový ministr financí Hans Eichel koncem dubna pozastavil peníze určené na regulaci Labe, mezi jinými také v úseku mezi Magdeburgem a Lauenburgem. Spolková vláda považuje za nutné prošetřit ekonomickou efektivnost investice.

Program OCHRANA PŘÍRODY

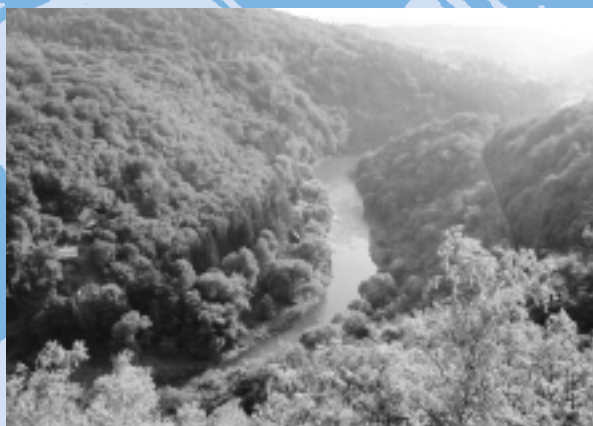
Vlastimil Karlík (vlevo) si zahrál na ministra dopravy při demonstraci proti vodním dílům na Labi.

Novinky z Ostravy

Členům ostravské pobočky sdružení ARNIKA se navíc podařilo zabránit velkoplošnému a nesmyslnému kácení zdravých stromů v době, kdy v jejich korunách začínali hnízdit ptáci. Díky demonstraci, petici a osobní urgenci členů ARNIKY na České inspekci ŽP zůstala výsadba v porubském parku na Havlíčkově náměstí zachována.

Program Ochrana přírody rovněž prostřednictvím přednášky a výstavy informoval veřejnost o problematice povodní, příčinách jejich vzniku a o možnostech, jak se jim bránit.

Program VEŘEJNOST A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Údolí Sázavy by měla dálnice D3 překročit největším mostem v ČR – téměř 2,5x větším než Nuselský most v Praze.

v jehož rámci mají být posouzeny všechny varianty D3 či R3. Ve spolupráci s obcemi se snažíme do obou územních plánů prosadit rychlostní silnici R3 místo dálnice D3. Kromě toho jsme vydali letáky o dálnici D3 a změnili grafickou podobu internetových stránek (viz <http://D3.arnika.org>).

Pomáháme občanům

Mezi dalšími případy, v nichž jsme pomáhali místním občanům, byl záměr společnosti Maersk Sealand vybudovat centrální evropské překladiště kontejnerů u Lysé nad Labem či projekt na stavbu letní bobové dráhy u Železné Rudy. V hlavní měšťě bylo v popředí našeho zájmu dění kolem "pražského Manhattanu" – rozsáhlého projektu na stavbu mrakodrapů na Pankrácké pláni. S příchodem jara se na nás obracela řada lidí s podezřením na nepovolené kácení stromů. Některé případy jsme po prověření předali k šetření České inspekci životního prostředí.

Polygon ohrožuje chráněné živočichy

V ohnisku naší pozornosti byl záměr mladoboleslavské Škody na výstavbu polygonu pro testování automobilů. Kvůli utajení před špionáží usiluje firma o získání části lesa v bývalém vojenském újezdu u Milovic. Jedná se o nesmírně cenný prostor, obývaný desítkami vzácných druhů rostlin a živočichů. Bylo zde dokonce objeveno dvacet druhů hmyzu, které nejsou známy z žádné jiné lokality v ČR. I přes odborné argumenty a nesouhlas tisíců obyvatel okolních obcí vydalo ministerstvo životního prostředí na začátku května souhlas se stavbou. V této době začala také jednání o změně územního plánu.

Veřejnost proti dálnici D3

Tato kampaň se dostává do rozhodující fáze. Koncem dubna proběhla čtyři veřejná projednání konceptu územního plánu Pražského regionu – dokumentu, který je podle usnesení vlády pro D3 klíčový. Koncem května má být hotový koncept navazujícího územního plánu okresu Benešov, v jehož rámci mají být posouzeny všechny varianty D3 či R3. Ve spolupráci s obcemi se snažíme do obou územních plánů prosadit rychlostní silnici R3 místo dálnice D3. Kromě toho jsme vydali letáky o dálnici D3 a změnili grafickou podobu internetových stránek (viz <http://D3.arnika.org>).

Program TOXICKÉ LÁTKY A ODPADY

Aktivisté vyznačují cestu ke spalovně nebezpečného odpadu v Lysé nad Labem, která se nachází jen 2,5 km od centra města.

v odpadech opouštějících spalovny. Ty spalovny, které nejvíce znečišťují životní prostředí, budou donuceny ukončit provoz.

STOP toxickému znečištění

Intenzivně jsme se také věnovali problematice spalovny nebezpečných odpadů v Lysé nad Labem. Cílem je úplné zastavení provozu spalovny, která neplní slíbené limity toxických látek vypouštěných do ovzduší a navíc je v dané lokalitě zbytečná.

Více pozornosti pracovníci a dobrovolníci programu upřeli také na zamoření Ostravy polychlorovanými bifenylly a na toxické znečištění, které způsobuje Spolana Neratovice.

Více informací se dozvíte na těchto adresách:

<http://bezjedu.arnika.org/ostrava>

<http://bezjedu.arnika.org/spolana>

<http://bezjedu.arnika.org/lysa>

Budoucnost bez jedů slavila úspěchy

Prioritní kampaň ARNIKY slavila v uplynulém čtvrtletí hned několik významných úspěchů. Jedním je, že 19. února podepsal prezident Václav Havel zákon o integrované prevenci znečištění životního prostředí. Ten obsahuje právo na informace o toxických látkách. Znamená to, že znečišťovatelé nyní musejí zveřejnit množství jednotlivých toxických látek vstupujících do výroby, stejně jako množství škodlivin vypouštěných do ovzduší, vody nebo těch, které jsou obsaženy v odpadech. Byl tak naplněn jeden z požadavků petice, kterou organizuje kampaň Budoucnost bez jedů.

Dalším úspěchem je ratifikace Stockholmské úmluvy, kterou schválil senát 9. května spolu s dalšími dvěma dokumenty o ochraně životního prostředí. Ratifikace bude mít praktický dopad na zlepšení životního prostředí v České republice. Například spalovny budou donuceny změnit své dosavadní technologie a omezit produkci dioxinů vypouštěných do ovzduší či omezit jejich obsah

Manželé Havlovi: OČISTA ZEMĚ JE OČISTOU DUŠE

„Čistota kolem člověka ovlivní i jeho duši.“ Tak zní krédo členů ARNIKY Ireny a Vojtěcha Havlových, známých hudebních umělců, jejichž vztah k přírodě se do jejich tvorby významně promítá. „Cítíme v dnešní komplikované a přetechizované době potřebu vrátit se k základům, k prostotě. Inspiraci sbíráme v přírodě – ptáci, květiny, potůčky, přímý kontakt se zemí,“ říkají. Sami nemají auto, jsou vegetariáni, nepoužívají žádné ekologicky náročné čisticí prostředky. „Cokoliv děláme negativního vůči přírodě, děláme i vůči ostatním lidem, vůči sobě. Snažíme se ve svém životě o návrat k jednoduchosti, k prostotě, k „ekologii duše“, s tou pak velmi souvisí ekologie jako taková,“ vysvětlují Havlovi.

V hudebním světě společně působí déle než patnáct let. Spolupracovali s řadou domácích i zahraničních osobností, s nimiž vytvářeli své stylově nezařaditelné zvukové obrazové koláže. Mezi jejich partnery patří například jazzový multiinstrumentalista Jiří Stivín, avantgardní bubeník Alan Vitouš či kytarista Tony Ackerman, tanečníci Karel Vaněk a Eva Černá, výtvarník Radek Pilař a mnoho dalších. Irena a Vojtěch Havlovi několikrát navštívili Indii, kde sbírali lidovou a duchovní hudbu a natočili dva filmy o duchovním životě

Irena Havlová – viola da gamba (alt), piano, preparované piano, gongy, tibetské mísy, bambusy, zvonečky, stříbrné pohárky, hrací kameny, perkuse, zpěv

Vojtěch Havlovi – viola da gamba (tenor), violoncello, piano, preparované piano, varhany, harmonium, gongy, bubínky, perkuse

Indie. Vytvořili hudbu k celovečernímu filmu Ivana Vojnára „Cesta pustým lesem“ a „Hranice stínů“ Martina Millera. Koncertovali v Evropě, Kanadě, Spojených státech amerických, v Africe a Japonsku.

Svou hudbou podpořili také aktivity občanů a ekologického sdružení ARNIKA při hledání alternativních řešení k přehradám v Nových Heřmínovech.

Někteří publicisté a posluchači v souvislosti s jejich mnohdy překvapující produkcí s oblibou hovoří o tzv. alternativní, globální, nové akustické, improvizované, experimentální, minimalistické, relaxační či dokonce meditační hudbě.